

4. září 2024

Vila Tugendhat je první památkou v České republice chráněnou podle Haagských úmluv

V roce 2024 slaví mezinárodní organizace UNESCO 70. výročí přijetí Haagské úmluvy a zároveň 25. výročí přijetí Druhého protokolu této úmluvy. Haagská úmluva má za cíl ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu a při příležitosti těchto dvou významných výročí bude 9. září 2024 ve vile Tugendhat slavnostně odhalen znak zvýšené ochrany této jedinečné brněnské památky. Slavnostní akt bude spojen s odbornou konferencí, jejímž cílem bude si připomenout existenci a význam této úmluvy a zároveň se zamyslet nad jejím budoucím směřováním tváří v tvář současným celosvětovým výzvám.

„Zachování kulturního dědictví má velkou důležitost pro všechny národy světa a záleží na tom, aby se tomuto dědictví zabezpečila mezinárodní ochrana.“ (Preambule Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu).

Haagská úmluva z roku 1954, přijatá pod záštitou UNESCO, byla prvním mezinárodním právním rámcem zcela věnovaným ochraně movitého a nemovitého kulturního dědictví a vytvořila precedens pro ochranu kulturního dědictví v mezinárodním humanitárním právu. Tato úmluva a její dva protokoly jsou považovány symbolicky za matku všech úmluv na ochranu kulturního dědictví. Je to první ze 6 kulturních úmluv UNESCO, která se výhradně věnuje tomuto tématu.

„Haagské instrumenty chrání kulturní statky prostřednictvím dvou závazků – kulturní statky zabezpečit a kulturní statky šetřit. Zabezpečení se děje již v době míru a jde o opatření minimalizující rizika hrozící kulturním statkům v případě vypuknutí ozbrojeného konfliktu. Jde např. o označení nemovitých památek mezinárodním ochranným znakem, soupis movitých kulturních statků či příprava depozitářů. Šetření, tedy vlastní ochrana, se uplatňuje za ozbrojeného konfliktu, kdy bojující strany nesmějí používat kulturní statky pro vojenské účely – např. nesmějí umístit na věž historického kostela či minaretu ostřelovače nebo pozorovatelnu, a především na ně nesmějí útočit“, uvádí prezident Českého červeného kříže, Marek Jukl.

Status zvýšené ochrany podle článku 10 Druhého protokolu k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu byl Vile Tugendhat udělen během 13. zasedání Výboru pro ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, který zasedal ve dnech 6.–7. prosince 2018 v Paříži.

Česká republika je významným a důvěryhodným partnerem, a proto byla dvakrát po sobě, na dobu 8 let, zvolena do Výboru Druhého protokolu a aktivně se podílela na rozvoji této agendy.

V současné době je status zvýšené ochrany udělen dalším 54 kulturním statkům světa, které splnily 3 podmínky zápisu. Tyto jsou konkrétně:

1. Jedná o kulturní dědictví nejvyššího významu pro lidstvo,
2. Kulturní statek je chráněn odpovídajícími vnitrostátními právními a administrativními opatřeními, která uznávají její výjimečnou kulturní a historickou hodnotu a zajišťují nejvyšší úroveň ochrany.

3. Kulturní statek není využíván pro vojenské účely nebo k zaštitění vojenských objektů a strana, která má tento kulturní statek pod kontrolou, učinila prohlášení, že takto využívána nebude.

„Slavnostní odhalení znaku zvýšené ochrany je završením projektu, který bude sloužit jako metodická příkladová studie pro další nominace za ČR. Pro Muzeum města Brna je tudíž velkou ctí, že prostřednictvím vily Tugendhat bude na tomto prestižním seznamu památek figurovat jako první zástupce v České republice.“ uvádí ředitel Muzea města Brna Zbyněk Šolc, do jehož správy vila Tugendhat spadá

Ochrana kulturních statků, ať už v době míru, nebo během ozbrojeného konfliktu, znamená ochranu kulturního dědictví národů a společností a vytváření společné paměti světa pro další generace. Kultura je nedílnou součástí lidské identity a zdrojem odolnosti společnosti.

Jak se ostatně uvádí v preambuli Haagské úmluvy: *„Poškození kulturních statků, ať již patří kterémukoli národu, představuje poškození kulturního dědictví všeho lidstva, jelikož každý národ přispívá svým dílem ke světové kultuře.“*

Slavnostnímu odhalení štítu zvýšené ochrany, spojenému s odbornou konferencí byla udělena záštita České komise pro UNESCO

Vila Tugendhat je první památkou v České republice chráněnou podle Haagských úmluv

9. 9. 2024

Oddělení komunikace a marketingu

Mgr. Barbora Kachlířová

Mobil: +420 737 019 749

Email: kachlirova@muzeumbrna.cz

Oddělení vila Tugendhat – vedoucí

Ing. arch. Iveta Černá

Mobil: +420 602 357 272

Email: cerna@muzeumbrna.cz
